PH
3202
A35M44

ADY ENDRE
A MENEKÜLŐ
ÉLET

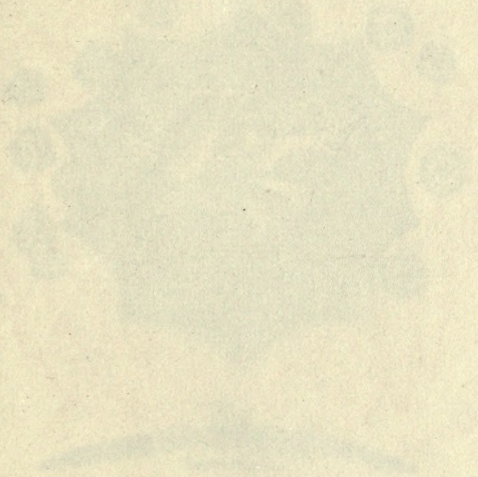

NYUGAT-KIADÁSA

ADY ENDRE

A MENEKÜLŐ ÉLET

NYUGAT-KIADÁSA

Szíves megemlítés végett.

A NYUGAT NYOMDÁJA BUDAPEST.

ADY ENDRE

A MENEKÜLŐ ÉLET

NYUGAT
IRODALMI ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
1912

LIBRARY
NOV 14 1969
UNIVERSITY OF TORONTO
PH
3202
A35M44

A SZŰZ PILÁTUS

KÖSZÖNET AZ ÉLETÉRT

Van-e szebb élet, mint a másik,
S nem mindegy-e akárhogyan
Verjük magunk az elmulásig?

Úgy siratom azt, amit sírtam,
Olyan nagy vétek a sirás:
Esti vezeklés hajnal-pirban.

Aki él, az mind, mind örüljön,
Mert az élet mindenkinek
Kivételes szent örömül jön.

Én vétkeztem, százszor vétkeztem,
De már jön a megjobbulás,
Már az örömet látni kezdem.

Már megragyog fénnyel az élet,
Mindennemü és mindenkié:
Milyen nagy, áldott fényességek.

Akárki helyén éltem volna,
Életem éltem egyaránt,
Ujjongva avagy panaszolva.

És akármi is fog már jönni,
Mielőtt végleg elmegyek,
Meg fogom ezt szépen köszönni.

DALOK A LABDATÉRRŐL

I.

Valamikor labdatéren
Hét fiuk ha összekaptunk sorshuzáson,
Ki az az egy nem osztozó
Labdaverő boldogságon,
Ki az az egy, ki ne játsszon,
Engem dobott ki a sors,
Mindig engem, mindig engem.

Kövér könnyel, sovár vággyal
Víg hat körül leskelődtem, ténferegtem.
Most is, most is víg hat körül,
Kik nem hatan: százan, ezren
Lapdát vernek víg-feledten
Csak ugy kussoltat a sors
Mindig engem, mindig engem.

II.

Ni, most a labdatéren
Milyen gyorsak a fiuk
És még szebben kacagnak,
Miként a régi hatok.
Milyen, milyen szent volna
Utódomat meglelni,
A kitudott, kis senkit,
Fölösleges nem-játszót

És szólni hozzá vigan:
„Fiacskám, meglátod majd,
Lessz egy nagy labdajáték
S ott te leszel a vezér,
Repülsz, miként a labda
S rikoltsz, mint egy víg rigó,
S ha majd nagyon elfáradsz,
Keresed a hatokat,
Keresed s nem találod;
Igy van ez jól, fiacskám.
Régi hét fiuk közül
Ime, engem tartott meg
A fő-fő Labdaverő
S a többit szépen, ifjan
Kiverte a játékból."
Igy szólnék utódomhoz.
De bár bejártam százszor
A régi labdateret,
Nem lelem, nem találom.
Talán más most a világ,
Nincs játékból kitudott
Csenevész, sárga fiu.
Pedig, nagy Labdaverő,
Én titkos, nagy Jehovám,
Úgy szeretném az ilyet
Mindet összegyüjteni
S egy vígságos játékban
Egy utolsót játszani.

FELELET AZ ÉLETNEK

Már új utálatok se jönnek,
Nagy csapások meg nem csufolnak,
Kopott, silány, hivatlan vendég
Penészes portámon: a Holnap
S roskadott vállamon: az Élet.
Csodálkozom, mikor beszélek,
Vagy mást merek unt szóra hozni
És hogy még tudok csodálkozni.
Néha, ütötten, mintha várnék
S táncol előttem halvány-halkan
Futós időkből néhány táncos,
Zárt szemű és hűlt lábu árnyék,
Ezekkel is már leszámoltam,
Csak voltak ők és én is voltam
Táncok korában, hős időben.
Csak olykor-olykor ébredeznek
Egy-egy versfaló messzi nőben.
Kiktől bókokat hoz a posta,
Kik unalomból kalandozva
Verik meg a vén kapus várat.
Egy szemrehányás, késett zokszó,
Elhalt hangu baráti kérdés
Jön-jön még s több váltó-lejárat.
És siratás, keserü száj-íz,
És a „mi lessz?"-re vállat vonva
És nézvén látni nem akarni,
Kergült a szív és az agy lomha.

Böngészem a hirlapok sorját,
Semmit se bánok, őrzök, értek.
Ürülnek a boros edények
Íz, szomjuság és mámor nélkül,
Se nem dühödik, se nem békül
Közömbös, borult, szegény lelkem.
Küldött az Élet: megfogadtam,
Parancsokat rótt: teljesítvék,
Kérdezett és ime: feleltem.

A SZŰZ PILÁTUS

Jaj, felejtek és görbe szájjal
Fanyargok én, aki a szitkot
Fohásszá avattam s a titkok
Bősz száju harsonája valék.

Leveleimet elégettem,
Multamat a Multba kavartam,
Akaratom mind elakartam
S unom a rest, döcögő Jövőt.

Unom már az emlékezést is
S a bánást bűneim fölötte,
Sok fogadkozásom: „örökre",
Sok, pazarolt, régi csókomat.

Kit látok, másnak-váltnak látok
S énemben bámulom a régit,
Mint egy öreg mesét: „beszélik":
Óperencián is túl talán.

Minden úgy csittul, mulik, szürkül,
Mint amit rőt mező védelmez:
Ma már a Halál sem félelmes
S szégyenlem, ha föl-fölijjedek.

Tán-holnapi végem mosolygom
S én, a szegény, megcsalt borissza,
Mint egy Isten úgy nézek vissza,
Által, eldobott életemen.

Ami mámor volt, nem sajnálom,
Ami józanság, az se késett,
Se barátot, se feleséget
Utamra nem ráncigáltam én.

Mosom kezeim, szűz Pilátus,
Felejtek, jaj és megbocsátok,
Csók, pénz, hit, bűn, nem várok rátok,
De nem várok már magamra sem.

A MEGABRONCSOZOTT LÉLEK

Bizony, ha élek,
Talán én is lantot cserélek,
Hiszen még máma
Abroncsozza lelkem a fáma.

És hogyha holnap tetszenék,
Jönnének más húrú zenék,
Új hírek és új aggodalmak.
De befűtött az Úr a dalnak,
Ha ilyen könnyen lebben el
A hit, a máj és a tüdő
S mint költők hívják: a kebel.

Bizony, ha élnék,
Életemet halálnak vélnék,
Mert élnék ócskán
Túl minden ringy-rongy földi jócskán.

És hogyha holnap tetszenék,
Van élet és halál elég.
Van összvére e szép kettőnek
Szülő-ágynak és temetőnek.
A bölcs ember sírva mulat,
De végül minden egyszerű:
Egy úri, hősi mozdulat.

Bizony, ha holnap
Hír-abroncsaim szétbomolnak,
Szabad-szebben
Lélek nem hullt szét lelkesebben.

A VÁR-ÚR SZEMÉREMÖVE

Fájdalmas betegség,
Örökös, barna cikkázása
A Halál-villámoknak,
Ki szereted a jaj-muzsikát,
Az átkozódó Jóbokat,
A sebes Lázárokat,
Fájdalmas, hosszú betegség,
Te vagy az Élet,
Mert te vagy az Élet
Hű várnagya, ki jól vigyáz
A portyázó vár-úr
Kikapós, léha asszonyára.
Hajh, fájás nélkül
Az volna az Élet,
Ami a fáradt kurtizánnak
A legszebb ifjú
Szerelmi, szent dühe:
Semmi.
És én jajgatva is,
Egeket káromolva néha,
Mardosva, tépve,
Sujtva a Halál-villámoktól,
Érzem benned az Életet,
Érzem, hogy te vagy az Érzés,
Akit azért kaptam,
Hogy az Életet soha-soha
Érezni el ne üttessem,

Míg élek.
Óh Élet hű várnagya,
Fájdalmas betegség,
Köszönöm, hogy rámlakatoltad
Élet-uramnak
Szemérem-övét.

A MEGŐSZÜLT TENGER

(„Fölforralja a mély vizet, mint a fazekat és a tengert olyanná teszi, mint a képírók mocsára. Maga után hágy világos ösvényt úgyannyira, hogy aki látná, azt vélné, hogy a tenger megőszült." Jób könyve 41.)

Megőszült tenger, ez volt a vak remény:
Úgy hagyni vénen a tengert,
Hogy jajgasson,
Hol erős karral habjába csaptam én.

Hogy megőszülten tépje ezüst haját,
Hogy szánják a megőszült tengert,
E megőszült,
Halálraijedt, óriás banyát.

S ha jön elétek az aggok serege
S kérdi, mi lelte a tengert:
Mondjátok meg,
Hogy itt úszott az Isten szörnyetege.

S mégis képírók képén mocsár, romok
S mégis nézzétek a tengert:
Kissé ősz lett,
De, hajh, semmi, de semmi sem változott.

Úgy csapott belé, mint az Isten nyila
Valaki s nézzétek a tengert:
Képíró-mű
S rajta néhány úri hal-familia.

Óh, én bibliám, mégis maradj titok
S ha nézik a megőszült tengert,
Mondd, hogy egyszer,
Egyszer tán mégis valami jönni fog.

Egyszer talán majd nyilik az Úr ege,
Egyszer tán átszeli a tengert
Villám-csikban
Az Isten sujtott s kedvelt szörnyetege.

TÉLBE-HULLÓ EMBER VÁGYA

Napjaim: koldus, Télbe-hulló,
Csöndes, elszánt betegek,
De vidáman zúgnak körültök
Tavaszi csergetegek
S futó hó alól zöld kacsint.

Meggondolom, hiszen a láz: láz
S én mégis csak roncs vagyok
S kezdődő Télben várt Tavasszal
Mindhiában baktatok
S aligha érek már Tavaszt.

De csergő, friss álmaim vannak
S tépik Tél-est biborát
S rohannak utánam kölykökként
A nyilandó ibolyák:
Hát hogyha együtt érkezünk?

A TÁVOLI SZEKEREK

A Hold egy óra mulva jön föl
S a nagy országút veretT,
Városba vivő, köves útján
Jönnek
A távoli szekerek.

Följött a Hold, muzsikák szólnak
És őszi harmat pereg
S nyikorogva, fehér Hold-fényben
Jönnek
A távoli szekerek.

Ki álmában a Holdnak fordul,
Nyugtalanul szendereg,
Mikor távolról iparkodva
Jönnek
A távoli szekerek.

Városba tartnak adni, venni,
Rossz kerekük nyekereg,
Nyikorogva és nyekeregve
Jönnek
A távoli szekerek.

A Hold elfordul, hajnal lessz már
S a hajnalban egy sereg

Villamos lámpa alszik el, ha
Jönnek
A távoli szekerek.

A városban ébrednek kinnal
Szegény, törött emberek
S várják azokat, akik jönnek:
Jönnek
A távoli szekerek.

Leesik a Hold elfáradva
S a Nap, mint bibor, kerek,
Kacagó csoda hág az égre:
Jönnek
A távoli szekerek.

NYÁRDÉLUTÁNI HOLD RÓMÁBAN

Sandítva száll Rómára
Fecske-raj-követséggel,
Vigyorog vígan széjjel
Nyárdélutáni Hold.
Nagy kékség és pirosság
Most újból-újból hozzák
Régből azt, ami volt.
Szent mezők pára-fátylat,
Hegyek álom-szint váltnak,
Diadalok s romok,
Nap s Hold közé beszőve,
Hanyattan az Időbe
Róma sürög-forog.
Óh, gyönyörű örökség,
Változó, ős, szent község,
Urbs, te feledtető,
Az én-élet poklából
Lelkem-testem kilából,
Te, szent védő tető.

Im, magam idehoztam,
Védj és borits be mostan,
Te szép, te bölcs, örök.
Örökkön éltem, élek,
Csupán hüvelyt cserélek,
Mint Ulisszes-görög.

Áldom a nyüzsgő Rómát,
Mindennek átfogóját,
Pulyásan is nagyot.
Ma, hogyha úgy akarnám,
Alkonyi álom karján
Akár Remus vagyok.
Nézem a mai nőket,
A volt és lesz időket:
Be régen élek itt,
S be minden élet mindegy
S a Hold már ismer minket,
Vigyorog s nem hevít:
Sandítva száll Rómára.

A SÁTÁN KEVÉLYE

Életét végig gőgben élje
A Sátánnak fölkent kevélye.

Fakóan szirma ne omoljon:
Piros virág volt: pirosoljon.

Panaszra is görbülhet szája,
De rugja meg azt, aki szánja.

Komédiázzék, hogy ő elvet
Egy-egy megtagadott szerelmet.

S ha térdelve mondja imáját,
Pattanjon föl, mások ha látják.

Ha hisz és vár, remél és retten,
Kiáltsa azt, hogy ő hitetlen.

Ha szivébe kétségek szúrnak,
Zengedezzen hitet az Úrnak.

Sohse legyen asszony bolondja
S ha él-hal érte, meg ne mondja.

Ha futó csókra űzi ösztön,
Százszor ájuljon, esküdözzön.

Inség, betegség hogyha dúlna,
Járjon-keljen, mintha vidulna.

S Halál ha cirógatja csontját,
Farsangolón járja bolondját.

Ellenségeit udvarolja,
Mintha aggodalma se volna.

Krisztus tréfából se vezesse,
Akik szeretik, ne szeresse.

S ha az Élet már összemarta:
Jött a Halál, mert ő akarta.

(Sátán kevélye, szerencsétlen,
Jaj, nem így éltem, nem így éltem.)

AZ ELZÁRT KIRÁLY-LYÁNY

Mosolyom, e pajzán király-lyányt,
Vén, bús kapukkal ime elcsukom,
Arany-haját, nagy gyermek-szemét
Utálom, irigylem és unom.

Haját tépje, szemét kisírja,
Hadd öregedjék együtt meg velem,
Szokjék sötéthöz s maradjon el
Tőle is a kandi szerelem.

Emlékezzék, mikor csókoknak
Volt balzsamos, ezer, napos napuk
S csók-csengőre nyiltak szívesen
S ifjasan a zárt tömlöc-kapuk.

Fonnyadjon el gőgös pártája,
Mely a csók-díj selyménél szennyesebb,
S gyógyítsa meg vágyát az Idő,
E bizsergő, enyhe, drága seb.

S majd hogyha a kapuk kinyilnak,
Felejtette légyen azt, ami volt:
Megölelem a fonnyadt, ősz lyányt,
Az aggszüzült, tört halál-sikolyt.

A BÉKÉS ELTÁVOZÁS

Száritson ki szemükből a Nap,
Kik egyszer is megnéztek.
Ne hagyjon az én suta arcom
Senkinek se szánó emléket.

Sors-intézőm a Semmi legyen,
Szem és fültömő Semmi,
Adassék meg nekem vád nélkül
S észrevevő vágy nélkül menni.

Hangomat a Semmi igya föl,
Mint az álmokat issza
S az én gyönge, panaszos hangom
Ne jajgasson senkinek vissza.

Távozzak el én mindenkitől
Megsemmisülve, szökve,
Szemekből, fülekből távozzak
Emlékek nélkül és örökre.

Egy suhanás se árulja el,
Mit lelkem úgyis titkolt:
Valaki elment élet nélkül,
Valaki elment, aki itt volt.

Felejtsem el én is magamat,
Nagyboldogan felejtsem,

Önmagamból és a világból
Szédülve, zuhantva leejtsem.

Akkor se legyek majd senkié,
De ne is legyek árva,
Nézzek szép, hideg mosolygással
Az én hívó, örök arámra.

Nem voltam másé, se magamé,
Arám: a hideg Semmi,
Nincs jogom, hogy emléket hagyjak
És, jaj, nincs jogom emlékezni.

Feledt kérdésként, választalan
Bukjam csöndbe omoltan:
Ha nem voltam, ne vágyjak lenni
S maradjak titok, hogyha voltam.

AZ ÓPERENCIÁS TENGEREN

Pucér mellemet vágyom betakarni
Felhőkkel mint az őszi, csöndes Ég,
Ne táncoljon tovább az Élet rajta :
Most már hadd jöjjenek a mesék.

Száz méter lenne borotvált szakálam,
Öreg az ajkam, fogam is hibás :
Olyan kicsi tenger lett a szivemből
S olyan nagy az Óperenciás.

Hát megpróbálom magam befelhőzni,
Szólni magamról unott a dolog,
Gyűl és dohog őszi mese és felhő,
Burkolt mellemre rágomolyog.

Volt egyszer, sokszor, volt talán ezerszer,
Hét mértföldes csizmáju hős, derék
Királyfi, ki szabad mellel elindult
És, himm-hámm, elnyelték a mesék.

ASSZONY ÉS TEMETŐ

SZIVEDET ISTEN SEGITSE

Szivedet Isten belátáshoz
Százszor segítse:
Egy kurta évig élek tán még,
Tán még eddig se.

Mit kezdenék sok-sok más nővel?
Hajrázva, újra
Csinálnám a régi játékot
Vágyva, borulva.

De ha szám-íze régi volna
S egy alkonyatkor
Érezném ízét a te szádnak,
Mi lenne akkor?

Jaj, hogyha téged más pótolna
Egyetlen egyszer,
Te, de meg én is, be megjárnók
Ily szerelemmel,

Nekem, tudom, bármely nagy csók is
Semmit se adna.
De neked, szegény, szegény asszony,
Jaj, mi maradna?

A FIAM BÖLCSŐJÉNÉL

Hűs lugasban vén, nyári napon,
Aludj, mikor az apád altat,
Kicsi fiam:
Felleg-bölcsőd sírva ringatom.

Álom-testecskédet legyezem,
Csókokra emlékszem, melyekből,
Kicsi fiam,
Nem hívott elő a szerelem.

Hogy ködből vagy és sohse valál,
Sohse fájt így szegény apádnak,
Kicsi fiam,
Közel lehet hozzá a Halál.

Édes magzat-vágyak teltenek,
Csak téged kiván már a csókom,
Kicsi fiam,
Aludj, aludj, vén apád beteg.

Vén nyár, vén sors, magtalan apa:
Akartad-e valaha látni,
Kicsi fiam,
Kóbor, bús apádat valaha?

Halál leseng e nyári napon,
Mintha én feküdnék bölcsődben,
Kicsi fiam,
S álom-arcocskád cirógatom.

AZ ŐSZ PRÉDIKÁTORA:

Nincs szebb az Ősz kiszimatánál,
Őszi éneknél nincs szebb ének,
Altató nótája a vérnek,
S az Istennek nincs jobb dalosa,
Mint az ifju és őszi féreg,
Mely szól: „hihu, megyünk, megyünk."
Már öltözik valahol a tél
S fagyos, roppant lábával topog,
Még Ősz sincs s az ifju dalnokok,
Estenden ha mélázik a szél,
Zengik az Ősz szent, nagy himnuszát.

ŐSZI FÉRGEK KARA:

Hihu, hihu, jaj már a Nyárnak,
Hihu, megyünk, megyünk,
Ezer ásók sirokat ásnak,
De víg az énekünk.
Hihu, hihu,
Az Élet oly hiú
S oly szép, mint őszi alkony
S oly szép, hogy elmegyünk
S oly szép az Élet-balkon
Virágos párkányán át
Bizton bukni a mélybe.
Hihu, hihu, megyünk

Danolva és nem félve,
A mi szent muzsikánkra
Ép lábu lessz a sánta,
Nyár-életű az Ősz,
Jámbor a nyári bősz,
Minden kitárt, higgadt lessz
És minden rendszeres
Oltsd el a nagy lángokat:
Szeress, szeress, szeress,
Utólszor és kitártan,
Nagy, ölelő könny-árban,
Hihu, megyünk, megyünk.

AZ ŐSZ CSÓKJA:

Jöjjetek, kik a karolásnak
Fáradtjai vagytok, ám váltig
Csókolni tudnátok a halálig,
Kiknek a fogaik elvástak
S ajkakat marni szeretnétek,
Jöjjön minden szerelmi inség,
Csalódás, bánat, éhség, vétek,
Aki csak vágyakban maradt
S én csókotokba csókolom majd,
Az őszi Napot, magamat.
S csodálatos, nagy csókolódzás
Lessz az édes, őszi estéken,
Mely nem fáraszt úgy, mint a nyári.
De telt lessz, mint tavaszkor, régen
S fiatal csókok tébolyával
Lép majd szívetekre a Tél,
Miként a Tavasz ibolyával:
Még csókol ajkatok s nem él.

ŐSZI FÉRGEK KARA:

Hihu, hihu, jaj már a Nyárnak,
Hihu, megyünk, megyünk,
Oltsátok el a nagy lángokat,
Szeressetek még egy utolsót,
Még szól a mi víg énekünk:
Hihu, hihu,
Az Élet oly hiu,
Megyünk, megyünk, megyünk.

ELDÖNTI A SORS

Rossz vagy, vagy jó vagy?
Nem születtem én kitalálónak
S nem is születtem rossznak vagy jónak,
De kedves, gyűlölt
Hiábavalónak.

Akarsz maradni?
Én, jaj-jaj, hisz alig tudok adni,
Igérni tudok és megfogadni,
De beváltani?
Inkább elszaladni.

Téged szeretlek,
Hogy Te szeretsz, nem is olyan fontos:
Két ember s mind a kettő bolondos.
Mi lessz velünk, majd eldönti talán
A Sors, e bölcs, gondos.

ASSZONY ÉS TEMETŐ

Valamit szeretnék :
Dalolni víg dalát a nőnek
És víg dalát a temetőnek
Eldalolni.

Magam akarnám
Jó útravalókkal ellátni
S az életbe belekiáltni
A vígságot.

A temetőnek
Tán jussa lessz mihamar hozzám
S a nőről vígan gondolkozván :
Olyan mindegy.

Édes anyámnak
Azt üzenem, szép volt az élet
S érdemes volt harcolni véled,
Asszony-szerelmem.

Derék, szép élet :
Rossz némberé és jó anyáé,
Ők igazak és ők a máé
Mindörökkön.

Hát hadd daloljak
Harsányat és szépet a nőnek
S testvérének : a temetőnek ;
Megérdemlik.

1.

Farkasordító, gonosz télben
Életem, ez a vén csavargó,
Vergődik, fut gyilkos veszélyben
Hajhó, nem éri hangom el.
Rongyoltan és térdig a hóban
Hol erre, hol amarra tart,
Megáll, kis ereje fogyóban.

Hajhó, egy útszéli keresztnek
Támaszkodik a vén csavargó:
Nem az ő útja, útatvesztett
S ez a kereszt tán sírkereszt.

S nincs más jel a vad hómezőben.
Estelegve és ködbeszőtten
Forgószél-lován össze-vissza
Száguld a fehér Fagy-Halál
Dermesztve, fütyülve, vakítva.
Vén csavargó, itt nincs tovább
S az a fa-Krisztus se segít meg,
Hajhó: az élet nem adódott
A bús galileabeliknek.

2.

Hát lefekszünk és álmodunk,
Mint az elfeledett rege

S édes álmokban vesz meg minket
Az Isten hidege.
Hajhó, hát lefekszünk és álmodunk.

3.

Pompás és kicsiny palotában
Párfümös, párás, jó meleg,
Csókos illatú, kis termekben
Vár a legnagyszerűbb leány.

Szűz, de pompásabb az Életnél,
Bölcs, de nyugtalan telivér
S az ő kész, szent hálószobája
Megér száz, hires csarnokot.

Ő az Életnek el-nem-értje,
Ő az a Gyönyör-Valaki,
Kiért nem kár a kárhozás sem,
Kiért nem nagy adó az üdv.

Édes ágyába vonja forrón
A vén csavargót ez a lyány
S a legégibb muzsika hallik
A legemberibb éjjelen.

4.

Így fagyott meg a vén csavargó.

A Biblia is vallja
S búgják bús, ódon énekek:
Falánkabban fal férfiut a nő,
Mióta város építtetett.

Márvány-omlasztó rózsa
Régi Zeus-templom falán:
Bekúszta, fogta diadalmasan
Sziveinket a városi lyány.

Óh, Város, én imádlak,
Ha nem Budapest vagy, de más.
Egyszer a harmadik emeleten
Párisban ért egy szép riadás.

Süldő lyány vetkezett volt
Függöny-feledten, mint titok,
Mely készülőn, keggyel, kegyetlenül
Valakinek majd megnyílni fog.

Mint az induló Végzet,
Szűz hó-teste úgy villogott,
Mint amikor a temetők során
Sikló, bús lidércfény hint lobot.

Soha tán a Halált még
Így nem látták tolvaj szemek,

Egész szegény csók-préda nememért
Lelkem jajgatón megremegett.

Lesködtem őszi estben,
Mig az ablak sötétre vált
S aztán betakartam a szivemen
Két illetlent: Csókot és Halált.

Azóta Halál és Csók
Itt élnek bennem vétkezőn:
A Város leánya falura jött
S virágokat gyilkol a mezőn.

A LEGSZEBB ESTE

Be nagy Tél zuhant rám hitben, vágyban, célban,
Valakim, egy Asszony, nálatok is Tél van?
Havas, tört lelkemnek nincs vége, se hossza,
Rendjét talán Te bús árnyad visszahozza.

Vetkőzött a világ, didergően pőre:
Szerelmem, Te, Múltnak szerelmetes őre,
Akarsz-e szerelem után is szeretni
S egy-két, téli rózsát az arcomba vetni?

Végkoriak sorsán zöld-lángosan ég el
Atyafias testem a csillogó Éggel
S mégis fáj a Halál s aki föntvirasszon,
Kellene a múltam, kellene az Asszony.

Esküdözéseink már torkunkra fúltak:
Szereted szeretni a jelenő Múltat?
Akarnál még lenni, hogyha varázst oldok,
Régi, vágyó, tűrő, szegény, dacos boldog?

Be tudnék ölelni, tréfát is siratni,
Be tudnék véreddel véresen viradni,
Édes Nagyasszonyom, hol vagy, vagy-e, látsz még
S akarod, hogy a Sors víg húnyósdit játsszék?

Göggel kisértetbe csak egyszer is vinnél,
Nyoszolya-virágnak még csak egyszer hinnél,
Adnám új vágyamat vágyakozó vádnak
S adakozó számat ragadozó szádnak.

Mindent fölfrissitnék, mindent megajánlnék.
Havasan hullanék Reád az ajándék
És mindent megadva és mindent ellesve
Feledéssel búgna ránk a legszebb Este.

ALDÁSADÁS Á VONATON

A tengerbe most hanyatlik a Nap,
Most fut leggyorsabban a vonatunk,
Most jön a legtöbb, nagy emlékezés:
Megáldalak.

„Áldjon meg az Isten
Minden jóságodért,
Sok hallgatásodért
És gonoszságodért.
Sok rossz bántó szódért
Áldassál melegen,
Sok hidegségedért
Hevülj a szivemen,
Úgy is vége most már,
Úgy is ezer bajom,
Oktalanság árán
Kész a ravatalom.
Hát én megáldalak,
De amíg áldalak,
Csókolj, de ne nagyon.
Áldva csendben, békén,
Emlékkel és csókkal
Akarlak elhagyni.
Meleg után fagyni,
Egyedül maradni,
Egyedül érezni,

Egyedül meghalni,
Áldjon meg az Isten."

A tengerbe most hanyatlik a Nap,
Most fut leggyorsabban a vonatunk,
Most jön a legtöbb, nagy emlékezés:
Megáldalak.

TÜNNEK A LYÁNYOK

Be szép a város s kínálkozók,
Kiket már nem kívánok:
Legendás Mult, Jelen és Jövő
S a lyányok.

Be szép minden, ami idegen
S már csak szememmel látok:
Pénz, alkalom, siker és derű
S a lyányok.

Be szép a vágy, aki elfutott
S be szép, hogy már nem vágyok
S tünnek előttem vágytalanul
A lyányok.

ISTENHEZ HANYATLÓ ÁRNYÉK

DÜHÖDT, HALÁLOS HARCBAN

(„Tekints meg, óh Uram, mert gyötrelemben vagyok, az én belső részeim elepedtek, elfordult az én szivem én bennem: mert ellened rugódoztam: ott kinn fegyver pusztit, otthon halál vagyon." Jeremiás siralmai. I. 20.)

Ott kinn a fegyver pusztit s dúlva dúl,
Süketült szívvel meglesem,
Hova szaladjak szemet behunyva,
Halálról más halálra borulva
Gonoszul és fegyveresen:
Ott kinn a fegyver pusztit s dúlva dúl.

Tátongó puszták struc-madaraként
Rosszalkodok, futok, csalok:
Elfordult az én szivem én bennem
S úgy kell magammal is verekednem,
Miként egy följáró halott,
Tátongó puszták struc-madaraként.

Magam utálván mást is gyilkolok
S mások lándzsáját keresem,
Ki elvesztette magát és utját,
Szememet vér-patakok befutják
S én rohanok fegyveresen:
Magam utálván mást is gyilkolok.

Fölöttem az Ég oly igézetes,
Oly változatlan a világ,
Mint fegyvernek s halálnak előtte,
Mint mikor még nem hulltak belsőmbe
Epesztő dög-matériák:
Fölöttem az Ég oly igézetes.

Tekints meg engem, tekints meg, Uram,
Ejtesd el bolond fegyverem
S ha mindenek ellen vad düh kínoz,
Fektess le szépen halottaimhoz,
S arcomat hozzád emelem,
Tekints meg engem, tekints meg, Uram.

BOSSZUS, HALK VIRÁGÉNEK

(„Ne vess el engemet az én vénségemnek idején, mikor elfogy az én erőm, ne hagyj el engemet . . . Mert szóltak az én ellenségeim és akik az én életem után leselkednek, együtt tanácskoznak, mondván: Az Isten elhagyta őtet. Kergessétek és fogjátok meg őtet, mert nincs, aki megszabaditaná". Zsoltárok könyve 71.)

Ugy-e, Uram, hogy mosolyogjak
S tovább viritsak Te szép, álnok
Nagy parkodban,
Miként a fiatal virágok?

Igy akarod, igy kell akarnod,
Minden plántáknak ültetője:
Bú és gaz hogy
Leghűbb virágod be ne nőjje.

Mert ami van, mind Te virágod
S minek rostjait nedv-ár rójja,
Uram, Isten,
Mind a Te parkod virulója.

Akit Te életben tartottál,
Szirom-kincseket kire költél,
Neked drága
Mind, akit ifjan meg nem öltél.

Te szemeid nem nősen látók,
Nem fogja be kufár szegénység,
Neked mindegy
Virág-ifjúság, virág-vénség.

Akit Te virágzásra szántál,
Virágozzék, míg ki nem rántod
Ős kertedből.
S ugy-e szépek a vén virágok?

Mérges szagu, vad burján-rózsák
Ifjas truccal mégis rám törnek.
Látod, látod:
Kölyök virágaid gyötörnek.

Üzenj nekik a tüzes Nappal,
Hogy szerelmed virág-hóbortja
Az a vénség,
Mely vénségét ifjuan hordja.

Üzenj nekik, hogy istenséged
Fekete rózsáért sóvárog
S vágyad teltét
Virág-vénülésig bevárod.

Én, jó Uram, fekete rózsád,
Élek, ha diktálod, hogy éljek,
De vigyázz rám:
Lázongnak a virág-cselédek.

Te ültettél, Te vénitettél,
Virágoztam, ahogy akartad,
Mit akarsz még:
Virágozzak vagy rontva haljak?

Viditnod kell ily ri ka plántát
Neked, Te, egyedül nem dőre
S kénkövekkel
Csapnod minden leselkedőre.

De addig ugy-e mosolyogjak
S tovább viritsak Te szép, álnok
Nagy parkodban,
Miként a fiatal virágok?

A PATYOLAT ÜZENETE

Meghurcolt a Vér, ez a Pokolba
Bomolva, romolva
Vágtató, tüzes fogat
S most lenget utánam jelt
A Patyolat,
Most, most szeretnék lenni bátran
Élet-tagadó, szűz, makulátlan,
Vágytalan és tiszta.

Most mikor már nem térhetek vissza.
Átkozom gerjedelmem,
Az elsőt, amely vágyat adott,
Az első, szennyes gondolatot.
Szerelmem,
Ki olyan hamar ébredt,
Óh, emlékek, emlékek,
Csak egy kicsit ne bántanátok.

Minden volt dolgom egy-egy átok,
Szégyen:
Boldog, ki Isten kegyelmében
Fehérre aszatja magát.
Tiz-húsz, szent bőjtű, kámzsás barát
Szép árnyéka táncol körül:
Be boldog, aki nem örül:
Jaj, be piszkos ruha az Élet
S a Vér be nyomorult, be ronda.

Harmincnégy esztendős, vén koromba
Mindenek túlján
Undorodván s szépen butulván,
De, jaj, mégis tudván sokat,
Sírva nézem, hogy kendőt lenget
Késetten az én bűnös lelkem
S egyetlen, igazi szerelmem:
A Patyolat.

KIS, KARÁCSONYI ÉNEK

Tegnap harangoztak,
Holnap harangoznak,
Holnapután az angyalok
Gyémánt-havat hoznak.

Szeretném az Istent
Nagyosan dicsérni,
De én még kisfiu vagyok,
Csak most kezdek élni.

Isten-dicséretre
Mégis csak kiállok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

En is mennék, mennék,
Énekelni mennék,
Nagyok között kis Jézusért
Minden szépet tennék.

Új csizmám a sárban
Százszor bepiszkolnám,
Csak az Úrnak szerelmemet
Szépen igazolnám.

(Így dúdolgattam én
Gyermek-hittel, bátran,
1883
Csúf karácsonyában.)

A MENEKÜLŐ ÉLET

Ni, miként menekül
A híres Úr: az Élet,
Űzi, veri, kergeti,
Mint egy tolvaj cselédet
Egy nálánál is főbb Úr.
(És vele menekülnek
Millió unokácskák
Kicsikis élet-szemek,
Látom sírva tipegni
Közöttük az én kis
Életemet.)

Tapodja a villámló
Szűz és végtelen havat,
Szalad az Élet, szalad,
Nyomában bogárló,
Véres, bolond láb-nyomok.

Ni, piros-havas homok
S egy szörnyű Üldöző.
Ni, hogy szalad az Élet
Neki a hónak, fagynak,
Hogy szaladnak
Utána a piciny életek
S a darabnyi halálok.

Óh, én magamból kiszállok
S úgy nézem ezt a hajszát,
Mint Rembrandt nézte rajzát
S a borut, mit ecsettel
Holt színnek rakott rája,
A borút, mely ma ragyog.
(Tudom: valaki vagyok,
Ám sok hazug széppel,
Babonás okkal, állal,
Nagyon is sokat szórakoztam
A Halállal.
Pedig a Halál nem döntő,
A Halál is fél és szalad,
Életem és halálom
A futó rajkó-hadak
Két kis, szegény testvér-senkije.)

A nagyszerű, szent havat,
Lelkem-testem bús, kesely
Sorsát, útját követik,
Rikitják, mint a szabad
Sűrűség vadászai
A vadat
Üldözvén, vér-lábnyomok.
Itt van egy nagy Üldöző,
Ezek az ő nyomai
S ő százszor több Úr, mint a Halál.

A Halál: apró vérfolt,
Egy rosszul járó óra,
Ezer felé ugrándozik,
Ezer felé mutat, int

Ezer bolond mutatója.
Téli bolond, pojáca
És mindig csak semmiség;
Ráver az életünkre
És mégse más, mint egy
Kis látogató kártya.
És mégis és ezerszer
Minden futásnak futtán
Az Élet havas utján
(Életem bolygó utján)
Ott kisért ez apró szolga,
Ez a semmi: a Halál.

Lehet: Élet se volna,
Hahogyha nincs Halál,
Holott ott van mögöttük
Titokzatos Uruk
Valami ős és vad, szörnyű
Szabálytalan Szabály,
Egy nagyon nagy Üldöző.

A Halál bogárosan,
Szeszélyes vérnyomokban
Követi az Életet
Egy nála nagyobb Úrnak
Úri nagy parancsából.

De a Halál csak festék
Haván a gyáva Életnek.
(Az én kis életemnek is,

Mert, ni, hogy szaladnak,
Mint lázbeteg arcán a rózsák,
Kinek porokat adnak.)

Óh, Halál, én szeretlek
(Százszor, sokszor vallottam)
És még se vagy más,
Mint véres kisérője,
Csöppekre hullott mása,
Ártatlan kisérője,
A menekülő Életnek,
(Az én Élettel menekülő
Fehér, árva és fagyos
Üldözött életemnek is),
Kik után jön űzve, szünetlen
A nagy Üldöző: az Ismeretlen.

A NAGYRANŐTT KRISZTUSOK

Eső után a buja gombák
S mint Florencban a májusi virágok,
Úgy születnek szent garmadával
Mostanában az új és új világok.

A Bibliának egy világa
Milyen lassu, tétova kézzel készült
S ma egy-egy új világ mily készen
Ugrik ki terhes, tüzes emberészbül.

Bethlehem hires csillagának
Híre maradt csak, se hamva, sem üszke,
De ezernyi fényes csillagra
Az ember-agy lobogóját kitűzte.

Az Élet egy elgondolása,
Egy dal, melytől egy csuf óránk megszépült,
Teremtés volt a lelkeinkben,
Újra-újra egy-egy új világ épült.

Repülő, lármás gépmadárnak
Istenkisértő, bátor, büszke szárnya
Vallja: Emberé a teremtés
S Isten csak egy megócskult koronája.

S mert halhatunk bármelyik percben
S célunk mégis az örökkévalóság,
Minden igaz ember ezért hős
S az emberszívben van a legtöbb jóság.

Tömjénbűzös, gaz korszakokban,
Mikor öltek, raboltak Krisztus-hitben:
Akkor is az Emberben maradt meg
Egyedül és legtisztábban az Isten.

S az emberszívben mind tisztábbak,
Boldogabbak, kedvesebbek a lángok
S miket teremt a vágyó ember,
Egyre szebbek az új és új világok.

Egyre erősebb a nagy Szándék,
Hogy az Istent ne szavakban vitassák,
De adassék meg az Embernek
Itt a Földön minden szépség, igazság.

Egyre többen hisszük és valljuk:
Kenyér jár nekünk a ránk-dobált kőért
S nem-magunkért mind többen küzdünk:
A leendőkért, az ékes Jövőért.

Érezzük növekvő lelkünkben
A Lehetetlent legyőző hatalmat
S hogy egykor eggyé egyesülnek
Az új világok, az új birodalmak.

Egy lesz majd millió világból,
De ez az egy minden örömmel teljes
S ez a szegény Siralom-Völgye
Mindenkinek kedves, jó lakóhely lesz.

Kik most élünk, mink is örüljünk,
Bár utódinknak fog Mennyország jutni,
Ez a miénk sziveink által,
Bennünk ragyog, él, mert mi gondoltuk ki.

*

Karácsony van, Krisztusok járnak,
Nagy hadakban és nagyranőtt Krisztusok,
Zengjen a dalod, szent Forrongás
S te nagy Egy-Világ, zengjen a himnuszod.

A RÉMÜLET IMÁJA

Óh, rémült kiáltás: „jaj-jaj-jaj",
Kivel gyakorta riasztom föl
Magam s ördöngös éjeimet,
Be Istennek tetsző lehetsz te.
Nincs szebb ima a rémületnél
S a hörgésből szabadult jajnál
S nincs az életben hivóbb szózat,
Mint a szörnyedtség vad szózata.

Csóktól, pestistől, tűztől, viztől
Vacognak kis, bomlott álmaim,
Szégyenülés, halál és árnyak,
Irott mesékbe befonódás,
Volt ébrenlét őrült ekhói,
Tébolyodott kisértetecskék
Szoritják össze a szivemet
S riasztanak föl-föl: „jaj-jaj-jaj."

„Jaj-jaj-jaj": csakugyan az voltam,
Milyen tovább lenni nem merek,
Milyen lenni tovább nem tudnék
S nincs a Földön osztó igazság,
Mely kímélhessen vagy sujthasson
S nincs élet, mely több rettenetet,
Tehát több bocsátást adhasson,
Mint az a vén, kiáltó Élet.

Síró kisded s ujjongó párzó,
Haldokló és bölcsességes száj,
Mind azt sikoltja, hogy „jaj-jaj-jaj",
Mind a jajba küldi csókjait.
Mind azt kérdi álomban és ébren,
Friss nyoszolyán és rothadt szalmán
Az Istennek külömb trónjához:
Vajjon ez az Élet öröme?

AZ EDDIG ÁMENE

Az Eddig így szól: „ámen,
Én vagyok utolsó Urad,
Az Eddig és tovább nem".
Hatalmas Isten az Eddig.

Lábamnál örvény-árok:
Itt a Határ és itt a Vég.
Más végek és határok
Feneketlen kutba csalnak.

Torpantan, de imával
Térdelek e nagy Úr előtt
S bünömre lelkem rávall:
Jaj, valóban, messzejöttem.

Az Eddig így szól: „várj még"
És én várok balgatagon,
Mintha valamit várnék:
Eddig-Isten így akarja.

Be kár, hogy kinek szállni
Valamikor hit adatott,
Árok előtt, megállni,
Halottasan, parancsolják.

Be kár ez a rút ámen,
Hogy minden véges, jaj, be kár
S hogy eljön a tovább nem,
Hatalmas Isten az Eddig.

KÖSZÖNÖM, KÖSZÖNÖM, KÖSZÖNÖM

Napsugarak zúgása, amit hallok,
Számban nevednek jó ize van,
Szent mennydörgést néz a két szemem,
Istenem, istenem, istenem,
Zavart lelkem tegnap mindent bevallott:
Te voltál mindig mindenben minden,
Boldog szimatolásaimban,
Gyöngéd simogatásaimban
S éles, szomoru nézéseimben.
Ma köszönöm, hogy te voltál ott,
Hol éreztem az életemet
S hol dőltek, épültek az oltárok.
Köszönöm az én értem vetett ágyat,
Köszönöm neked az első sirást,
Köszönöm tört szivü édes anyámat,
Fiatalságomat és büneimet,
Köszönöm a kétséget, a hitet,
A csókot és a betegséget.
Köszönöm, hogy nem tartozok senkinek
Másnak, csupán néked, mindenért néked.
Napsugarak zúgása, amit hallok,
Számban nevednek jó ize van,
Szent mennydörgést néz a két szemem,
Istenem, istenem, istenem,
Könnyebb a lelkem, hogy most látván vallott,
Hogy te voltál élet, bú, csók, öröm
S hogy te leszel a halál, köszönöm.

ISTENHEZ HANYATLÓ ÁRNYÉK

(„Mint az árnyék, mikor elhanyatlik, el kell mennem és ide s tova hányattatom, mint a sáska." Zsoltárok könyve 109.)

Akaratomból is kihullassz,
Én akart, vágyott Istenem,
Már magamat sem ismerem
S Hozzád beszélni rontás fullaszt.

Üldöztetésimben kellettél
S kerestelek bús-szilajon
S már-már jajomból kihagyom
Neved, mely szebb minden neveknél.

Szent Képzelés, örök hit-balzsam,
Ki létlenül is leglevőbb,
Meghajlok szent Szined előtt
S akarom, hogy hited akarjam.

Megűzeték s nem nyugszom addig,
Mig hitedet meg nem nyerem,
Mert kockán van az életem,
Mint árnyék, mikor elhanyatlik.

S hányattatom, miként a sáska,
Mert csak Tenéked van erőd
S mert nem láttam régen előbb:
Nem szabad hinni senki másba.

A TAVASZNAK ALKONYATA

Tavasznak alkonyata vagyok én most,
Hunyt Nap küldöttje s a tarka egek
Utólszor akarják simogattatni,
Akiket szeretek.

Olyan enyhes, vihartalan ma minden,
Olyan ölelni szított a karom,
Hogy imádattal tudna átfogódni
Egy csúf ravatalon.

Lezsáklyázott arcok jönnek elébem,
Kérdezgetik, szabadulni szabad?
És megszabadulnak szemek, hó-arcok,
Ajkak, fehér nyakak.

És megszabadítok mindenkit én ma,
Kacagjon a bukott Nap, aki lát:
Simogatni és szeretni való, im,
Most az egész világ.

Amit csak adakoza e dús Élet,
Könnyel nyugtázom és ma mind tudom
S amit megtagadott, az nem is kell már
Itt a keresztuton.

Ami nem jött el avagy ami rossz volt,
Most távol tőlem hadd maradjanak,
Rossz fők, rossz költők, rossz barátok, rossz nők,
Vivát, mulassanak.

Most látom csak, hogy mindenkit szerettem,
Kit szerettem, bántottam, ki csak él:
Kissé tulságos jámbor volt az eszköz,
De jó, szép volt a cél.

Bűneit és küzdéseit másoknak
Úgy szerettem, akár a magamét
S dölyfös, szép gesztusokra áldást bőven
Adnék, ha volna még.

Minden szépségnek, búnak és romlásnak
Ős zenéjét ma is kihallgatom,
De ma hozzáadom kritika nélkül
Lelkemet szabadon.

Tavasznak alkonyata vagyok én most,
Hunyt Nap küldöttje s a tarka egek
Utólszor akarják simogattatni,
Akiket szeretek.

(Ma és utolsó órámig mindenkit szeretek, ámen.)

HARC ÉS HALÁL

EZÜST PATKÓS PARIPÁINKON

Minden vágyam ezüst patkó
Fekete lovaimra verve,
Magyarságomnak borzasztó,
Utált és átkozott szerelme
Szikrát ver a köves uton
S legfeketébb paripámra verve.

Nem tudom, hogy meddig érek,
Mert szörnyű ellenem a hajsza,
Néha lovakat cserélek,
De leghűbben vágtatok rajta,
A legfeketébb paripán:
Gyertek fiuk, ez a legszebb hajsza.

Verd csak patkó, verd a szikrát,
Rajta, rajta, új lelkek népe.
Szép nép: az új hitü szittyák
S mit akarnak: a szépek szépe.
Szikrázzék patkónk az uton,
Rajta, rajta, új lelkek új népe.

AZ ÖRÖKKÉ ELVÁLTAK

Végsője is szalad lihegve
Kiméráim régi sorának
S szökött katonákért most kapok
Bebocsáttatást a szivekbe.

Hát nem oly vad a sok „vad álom"?
Föloldozást kap szenvedőjük?
Jó szivek, hát im, itt „a költő"
S mult álmai, — én már utálom.

Valahová későn felértek,
Multam egy véres hegy-csúcsára,
Már csak multat és verset kaptok:
Egy idegen kacag felétek.

Örök lesz nem-találkozásunk,
Mert késtétek nyomom örökkön
S mert jajaimnak és magamnak
Halállal is más lessz a másunk.

Halál után is ki-kikelve
Lobogó új és új alakban,
Előletek úgy rohanok majd,
Miként eddig: későn szivelve.

Jó szivek, ti cammogó nullák,
Kikkel be vágytam találkozni,
Óh, jaj, miként lettünk egymásnak
Örökké elvált csillag-hullák.

AZ ISTENNEK VISELŐSE

Ez a pompázás (Tél se fagyasztja)
Nem rövid Nyárnak hirtelen fattya,
Nem belehalás sáros Őszbe:
Halálig csak az tud pompázni
S virit, virit,
Ki az Istennek viselőse.

Ez a kongatás (még nincsen vége)
Véres és üszkös gyönyörüsége
Dacomnak, mely még néha lobban
S fülemnek, mely tűzharangot hall:
Bim-bum, bim-bum,
Rángassuk hát: ki tudja jobban?

S e harsány élet (nagy volt az ára)
Nem juthat pulyák híg kacajára,
Hatán hajrája nem is érdem,
Hatán csak örömtelen gleccser,
Hajrá, hajrá,
Díszben, zajban, üszökben, vérben.

VÁLOGATÁS A TEMETŐBEN

Három és három,
Új temető és nagyon régi
És mind a hat fázón beszéli:
Sok baj volt a Nyáron.

És összesugnak
Svábok, oláhok, kálvinisták,
Csinálják az idei listát
S a fák sirnak-zúgnak.

Tehát örökre
Jön-jön már a gazdag himpellér
S nyomában az elbukott zsellér,
Kinek nem volt ökre.

Jön-jön a válás,
Összehasonlás hideg ténye,
Élet s Halál megtársult fénye,
Sok összetalálás.

Holt szívét vessze,
Ki hat temetőben sem fér el,
Úr szolgával s asszony a férjjel:
Közellel a Messze.

A zsidó-község
Kis temetője van csak távol
Régi aggok vigyázatából,
Hogy a zsidót kössék.

Pedig már mindegy,
Ha az új, vagy ó temetőkbe,
Vagy zsidóba, ne féljünk tőle,
Visznek holnap minket.

Vén port kavargat
Valamely nagy Titoknak őre
S szomszédomban, a temetőkre
Már hullnak a varjak.

Falusi fészek:
Cibálgatja az Ősz a fákat,
Fákat, kik régtől messzelátnak
S nagyon messzenéznek.

Szeretek élni, de sok-sok alvás
Kurtítsa ezt nekem:
Én az Életet bő tagadással,
De nagyon-nagyon szeretem.

Szeretem a bomlott, cifra álmok
Éjszakáit nagyon
S a mámor-asztalt, hol a cselekvés
Ázott vérnyomait hagyom.

Élet, aléltság, zsibbadtság és tett
És állandó pörük:
Egyformák immár elszánt magamban,
Hivek, rokonok, gyönyörük.

Elni, élni élet-tagadással,
Most már igy élek én:
Lássuk, vajjon én-e vagy a Végzet,
Melyikünk a külömb legény?

Nem bánthat most már semmi s várom
A beteljesitőt,
Ki törvényt mond suhantva fölöttünk,
A mindig ifju, bölcs Időt.

Odaadom magam a napoknak
Szépen, szándéktalan,
Élek, mert szép s mert élek. S az Isten
Bús-büszkén megcsókol, ha van.

EGY UTOLSÓ ÉGIHÁBORÚ

Már előre, már előre
Úgy látom, mintha itt volna
Ifjuságom ezer dolga,
Mit befogott a penész,
De ami szent, szentnél szentebb :
Enyém, ifjú és egész.
És sose fog megvénülni
És ifjabb az ifjuságnál,
Maradandóbb az igaznál.

Ott fogok egy dombon ülni
S tán nem népdalt dudolok
S képet juttat majd eszembe,
Hogy ekével bandukolva
Földet tör négy-nyolc tulok.
De akarom : emlékezzem,
De akarom, hogy az otthont
Lássam frissen, jobban, szebben.
Meghurcoltan, sokat látva,
Üzve, szidva és imádva
Nem tehetek kegyesebben
Ön fejemre koszorut,
Mint hódoltan, meghajolva,
Magam csalva, bántva, lopva
Rázúdítok a lelkemre
Egy nagy égiháborut :
Olyan szép volt ifjan látva
S úgy illik az otthon-tájra,
Úgy illik az én szivemhez
Ez a víg vég-zivatar.

ELSZÁLLNAK A LEPKÉK

Már nincs az Égen festék,
Már nincs a Napnak friss ina
S gyalogolnak az esték.

Néha még nincs hat óra
S már készítjük gyors füleink
Esti harangozóra.

Olykor még forr a gőgünk:
Ejh, mindegy: Élet vagy Halál,
De éjjel félünk, bőgünk.

De éjjel újra vesszük
Életünket és a napot,
Hogy újból eltévesszük.

Gondolkozunk, fecsérlünk
Kevésből, mit az Élet ad
És azt hisszük, hogy élünk.

Különös, furcsa lángok
S ezer, bolondos bántalom,
Jön, ki sohase bántott.

Valamit tán szeretnénk,
Pillangó-élet hasonát
S tünnek tőlünk a lepkék.

FOGOLY A VÁRTORONYBAN

Csúf emlékek könnyes, vén foglya
Fölkerültem a vártoronyba :
Pince-börtönből torony-börtön,
Hurráh, Nap, én már ezután
Életem így magasban töltöm.

Szabad grádics, nyilt kapu csalnak,
Foszlányai csavargó-dalnak
S lent a síkon nagy tüzek égnek :
Jaj, jaj, nem kell, szivem megáll,
Agyonrémít a szabad élet.

Föl-fölhúzhatnám büszke vállam,
Billegtethetném vén szakálam,
Ajkam adhatnám görbe gúnynak :
Ej-haj, jobb lesz, ha a dacok
Lelkemben örökre lehunynak.

Lángolok mégis megkövülten,
Lidérc-tüzek úsznak körültem,
Udvarolnak, nem bolondítnak :
Csuhaj, örvendezz vén fogoly
Hűlt lángú, régi dalaidnak.

Vádat tűrve, kit se vádolva,
Majd csak elfut az Élet dolga
S utólszor esvén szerelembe,
Lalla, magamat szeretőn
Dőlök a Csodába, a Rendbe.

DRÁGA, HALOTT NÉZÉSEKKEL

Drága halott nézések a szememben,
Meleg simogatások a hajamon,
Amiktől, hajh, nem kell már megremegnem,
Karomban odaszikkadt ölelések
S vén lábomban el nem szaladt nagy útak
Lyányok után, kik régen elszaladtak,
Ajkamon száraz és gazdátlan csókok
S fülemben a várt s be nem sugott igék
S orromban sok-sok virágos tavasznak
Parfümje, mely már semmire se kábit.

Én istenem, élhet-e még sokáig,
Aki nem nyúl már a friss élet után
S bus vizióknak burjánjában gázol
S fél az igazi harmatos, nagy réttől
S retteg a való nyers, leves virágtól
S ajkán már nem tűr csókot, csak gúnymosolyt,
Halott életnek ezt a sírvirágját,
Aki befogja szemét, hogy ne nézzen
S százféle csuklyát ölt, hogy meg ne lássák
S kinek a szive néha szörnyüt rebben?

AZ ELJÁTSZOTT ÖREGSÉG

Ahogy nőnek az árnyak,
Ahogy fogynak az esték,
Úgy fáj jobban és jobban
Az eljátszott öregség.

Ez az én két vén szemem
Habár sok szépet látott,
Mosolygós öreg úrként
Nem látja a világot.

Nem fogok bocsánattal
Víg arccal tündökölni
S fiatal vétkek fölött
Pálcát tréfásan törni.

Emlékezni se fogok
Kedvesen zsörtölődve,
Ősz hajjal, piros arccal
A régi jó időkre.

Heves, ál ifjúsággal,
Óh, ezerszer jaj nékem,
Megöltem, jövő magam
Az én szép öregségem.

Ahogy nőnek az árnyak,
Ahogy fogynak az esték,
Úgy fáj jobban és jobban
Az eljátszott öregség.

ÜZENET KÖLTŐCSKE MIHÁLYNAK

Midőn már orcáink ragyogni fájnak
S szégyeljük már önnön-sugarunk :
Jönnek a vén orcátlanok.
Ezt üzenem Költőcske Mihálynak.

Szegény, kicsi, megvaditott ember
Ott a petyhüdt, csúf Béga körül,
Milyen nagyon szomoru lény
Evvel a bús szivvel, félelemmel.

Hogy irigylem az ifju merőket,
A győzelem víg gyermekeit,
Kiknek gáncsot ily ellen ád,
Fiaimat, az új verselőket.

Föl, föl, fiuk, hóditóan szállnak
A ti bátor, új dalaitok.
Ti már ne is üzenjetek
Szegény, öreg Költőcske Mihálynak.

TÜRELMETLEN, JÓ BARÁTAIMHOZ

Magyar akácnak érett táskája
Vagyok talán
S magot-hullajtó, nagy megadással
Szóródjak át víg másoknak falán:
Talán ez a sorsom?

Óh, készen vannak az ápolt kertek,
Biztos falak,
Belőlem-élők nagy légiója:
Egy éhes, ifju, kedves csapat
Várja, hogy kidüljek.

Kis türelem még, óh, kedves utódok,
Jön a Halál.
Ezt az Urat még meg kell ám várni:
Hítvány az Élet és ez a Szabály.
Sietni próbálok.

Azután mindegy, ki jöhet, jöjjön,
Mindenki más,
Vessen magvimból akár egy erdőt
Sok váró, apró, dühödt uzsorás,
De én még ma: élek.

SEREGESEN SENKIK JÖNNEK

Minden semmirevalónak,
Gácsnak, svábnak és zsidónak
Grádics adatott:
Itt alant már csak egyedül
Maradok.

Sürög a vad, magyar élet,
Még a némák is beszélnek
S uccám ellepik
S bárki taknyost egy bősz iram
Fölrepit.

Seregesen senkik jönnek,
Megrabolnak, elköszönnek
Gúnnyal, szabadon,
Mi bennem gyűlt, mindenkié
A vagyon.

Mind a szépet, amit hoztam
S ami új, nagy, átkozottan
Sok, pazar ige:
Úri, léha nullák raja
Söpri be.

Almagyarok s jöttment népség
S cimeres, ronda cselédség

S nagyúri nagyok:
Ez időben, itt, valaki:
Én vagyok.

Új igéim tán nem hatnak,
Rossz frigyesim elhagyhatnak
S nőhet a fülem,
De nem lesz itt semmi, soha
Nélkülem.

A LELKEM KÁNAÁN-MAGVAI

Majd elmulnak ezek a remegések,
Lesz az Életnek cukros bora,
Majd zúgni fog kis templomban az ének
Havas karácsony s Úr-vacsora,
És rigmusos gyermekek jönnek.

S tán árka lessz ennek a vád-özönnek,
Győztesre szárad ázott szárnyam
S eljön, hogy majd csak azt kivánjam,
Ami beteljesedhetik
S hogy újból és fentujjongva akarjak.

Majd galambok lesznek a lomha varjak,
Finom nő-testek, remegősek
Várják vágyón, hogy lepleiktől
Szabaditsam meg őket
És nagyon sokan szeretnek ismét
S én sokakat fogok nagyon szeretni.

Szent szántásba akkor fogom majd vetni
Lelkem Kánaán-magvait,
Melyek ma még, jaj-jaj, rohadnak.
Dicső leszek s örülni fogok
Mindennek és magamnak
S a földnek, melybe áldott, bő markom
Hitet, jövendőt, örömet hintett:

De ha nem így lessz, az is mindegy.

ZENDÜLÉS VÁRAM ALJÁN

Lentről vad lárma csap föl hozzám,
Ki ide föl egyedül jöttem
S fölutamat megöntözötten
Mutatja elhullott vérem.

Magas váramból meg-meg kérdem:
Kik azok a lármásak lent itt?
Ezek azok a dalos senkik,
Kiket megöltek a példák?

Víg tüdejük hallom, hogy mély, tág;
Vert úton, ügyesen loholnak,
Mi volt tegnap és mi lessz holnap,
Nyugodtan bizzák ők másra.

Óh, életem szent indulása,
Magam is bús szemet meresztek:
Óh, bár maradtam volna veszteg,
Mint kölyköket bátorítsak.

Mert általam él és van itt csak
E gyülevész had. Az én vérem,
Mely pirosan csillog az éjben,
Úszitja, vezeti őket.

Föntről nézem a törtetőket,
Kik fölzendültek váram alján
S vitáznak váram viadalmán.
Mea culpa, mea culpa.

SZÉP MAGYAR SORS

A TAVALYI CSELÉDEKHEZ

Árpáddal jött, magyarul élt,
Anjouknál kopját nem törött,
Tán török előtt megfutott
S hamar koldusra vetközött.
De érteni mindig tudott,
De magyarul mindig tudott
S tán tépetten és nem hősön,
De tisztán adott át a Jelennek
Engem az én ősöm.

De jött egy kóbor ivadék,
Rabló, szerencsés ritterek
Népe, akiknek sarj-során
Ma tán zsandár-miniszterek
Tobzódnak az Idő torán,
Igazi magyarság torán.
Ma gróf-sorban ők diktálnak,
De vannak, kik még emlékeznek
S ha kell, ki is állnak.

Én, koldus jobbak gyermeke,
Miként ezer éve, tavaly,
Testvéremül elfogadom,
Ki tiszta ember és magyar.
S a nyavalyásnak nem adom,
Mert gróf, jobbomat nem adom.

Mondják csak, hogy ők nem értnek,
Ne is értsenek grófi senkik,
Tavalyi cselédek.

Kirabolt, szegény, kis magyar,
Kitárul a felé karom,
Kit magyarrá tett értelem,
Parancs, sors, szándék, alkalom.
Magyar Sors jósoltat velem:
Grófok nem jöhetnek velem,
Egy-két harcot most már állunk,
De új ér elem, új magyarság
Lessz most már minálunk.

ÚJ MAGYAR BUKOLIKA

Emberek dülöngnek a mezőről,
Dél derül és rossz-felhős Észak.
Sivár nyár fűl s az egész falun
Bús kasza-ritmus s gaz virágok
Lehelletén szállong a szegény-szag.

Sírás sír a gyér búza-világból
Három tornyos, kis, halk falunkba.
Ez is világ és egész világ,
Holott úgy néz ház, ember, minden,
Mint ki az életet, jaj, megunta.

Seregszámlát tartnak a családok,
Fázón gondol mindenki télre
S megzsibbad minden alkonyaton
Mindenkiben itt a falunkban
Minden akárha-volt kis reménye.

Vannak, kik tán húszszor is izlelték
Ily csiklandós ízét a nyárnak:
Ezek a vén, komor boldogok,
Akik már e siralomvölgyben
Semmi boldog aratást nem várnak.

S kemény pásztor akad még, ki csördit
Átkosan pattogó ostorral

S földhöz vágja a vén kalapot
S esti harangnál köszöntőt mond
Kontóra rendelt savanyu borral.

De jönnek az estében az ifjak
Utálva, fáradtan és félve
S a kis faluból három torony
Fehér-dermedten új csodáktól,
Szomoruan kérdez föl az Égre.

A TŰZ MÁRCIUSA

Csámpás, konok netán ez a világ
S végbe hanyatlik, kit annyian űztek,
De élethittel én, üldözött haló,
Március kofáira és szentjeire
Hadd szórjam szitkát és dicsét a Tűznek.

Hadd halljék végre olyan magyar szava,
Ki sohse félt, de most már nem is félhet,
De kihez bús Hunnia szikjairól
Sírjáig eljut, lázítva, bárhova,
Gögös grófi szó s piszkos szolgaének.

Vesznem azért kell tán, mert magyar vagyok
S terhére e föld száz Pontiusának
S haldoklóan mégis elküldöm magam
Boldogabb testvéreimnek síromon:
Az új, jobb márciusi ifjuságnak.

Testvéreim, nincs nemigaz szavatok,
S százszor többet merhettek, minthogy mertek.
Békésebb, szebb, jobb, vidámabb, boldogabb
Életre váltott jussa nem volt soha,
Mint mai, bús, magyar, ifjú embernek.

Úgy nézzetek szét, hogy ma még semmi sincs,
Csak majmolás, ál-úrság és gaz bírság

S mégis lám, ti vagytok a fiatalok
S mégis, sír-mélyről látom sikeretek:
Holnap talán könnyebb lesz a mártirság.

Búsabb az ifjú magyarnál nem lehet,
Mert él basák és buták közepette,
Mert hiába lett acélból itt a szív,
Szép ember szívként szikrázni ha akar:
A honi rozsda megfogta, megette.

De Tűz és Tűz, én ifjú testvéreim,
Jaj, a Tüzet ne hagyjátok kihalni,
Az Élet szent okokból élni akar
S ha Magyarországra dob ki valakit,
Annak százszorta inkább kell akarni.

Életet és hitet üzen egy halott
Nektek fiatal, elhagyott testvérek,
Az olvasztó Tüzet küldi a hamu
S láng-óhaját, hogy ne csüggedjetek el:
Március van s határtalan az Élet.

VITÉZ MIHÁLY ÉBRESZTÉSE

Szavak, akiknek Főbusza volt Vitéz
S gazdag pillangó szárnyakat adott,
Szavak, „szárnyatok bársonyára"
„Szedegessetek violaszagot",
Midőn felröpködtök Őt dicsérni.

Ő volt honjában legbujdosóbb magyar,
De fényküllőzött fél magyar eget
S elhagyhatták remények, Lillák,
E bús legény tréfált és szeretett
S dalolt, mikor már sipolt a melle.

Sose tompult el elméje, sem szive,
S bár lét-nem-léten töprengett sokat,
Kandi vérrel járt Pán nyomában
S megleste a fürdöző lyányokat
Szomjas nyáron berkes patakpartról.

Gyepedző sirján úgy, amiként Hafiz
Sirján szűzekkel Ő tartata tort,
Zilálja csókos lyány rózsáit
S öntse víg ifju a tűz-buja bort,
Mintha Csokonai úr csak aludna.

Csókoljuk jól meg az ő ifju szivét,
Csiklandós, szép szív volt s ma is meleg

S ha bágyadás nem ült szivünkre,
Kiszállnak a finom, friss kellemek
Vitéz Mihály gyepedző sírjából.

Im, itt a kor már, melyben fölötte is
„Egy hív magyarnak lantja" kacag, zokog,
Itt a tapsos, föltámasztó nap,
Vitéz sirján ébredt vidám okok
Röpitnek ki bennünket a Télből.

„Mint lenge párák éjjeli csillaga"
Indult el Ő s im, kövült nap leve
S a debreceni Nagyerdőre
Éppen úgy tűz káprázatos heve,
Mint finnyás népére Pest-Budának.

„Kartács-világban" élünk, bizony igaz,
De Vitéz tudta: ez lessz a világ,
S ha nem sokat segít Botond-bárd,
Ma is virág és kard is a virág
S Bizáncz-kaput vág be egy vitéz csók.

„Mindig vitézek nemzete volt nevünk".
De valánk búsak és szerelmesek,
Ám lelkünk nem volt Élet-járó,
Csupán tán a Halálnál kevesebb,
Miként a Vitéz Mihály úr lelke.

Kinek bú, bor, nő, gond dúsan adatott
S a mi fájásunk volt az, ami fájt,

Ébresztésünk ne fájjon néked,
Csokonai, hires Vitéz Mihály,
Mindnyájunknak atyánknál atyábbja.

Te, pátriárkák ős-deli sarja, Te,
Ki fogod mindig Lillád derekát,
Öleled e kis magyarságot,
Te örök, ó s új hunn poétaság,
Óh ébredj, valahányszor ébresztünk.

KIDALOLATLAN MAGYAR NYARAK

Vajjon örökre így maradnak
Kidalolatlanul, rejtetten
Dalai a hű, bánatozó,
Napverte, bús, magyar nyaraknak?

Itt a néma kinszenvedésnek
Makacs ajka minden beszántás,
Elhamvadt könny a szik-föld pora
S minden nyár-nap egy halott ének.

Ki ért a halott-támasztáshoz,
Ki érti a jajos barázdát
S ki érti az ős nyári napot,
Amikor gúnyosan leáldoz?

Én ébresztgetem megbomolva,
Fejem nyugtatván ó nótáin,
E földet és úgy megölelem,
Haként az én volt szivem volna.

S úgy áldozom Jézussá nőve
Kincseim e szegény nyarakra,
Mint Jézus az ő bocsánatát
Csókokkal vétkes titkos nőre.

De hát örökre így maradnak,
Kidalolatlan kegyelemmel
Dalai a hű, bánatozó,
Napverte, bús, magyar nyaraknak?

Járom a mezőt, járva-járom,
Ezernyi nyár leigázottját,
Ős bánatát esengve lesem,
De a nótáit csupán várom.

Sír szélén állok: nézzetek meg,
Magyar nyarak bennem alusznak
S örök, nyári titkot ástok el,
Majd, amikor engem temettek.

AZ ÚJ KISÉRTET

Új kisértet jár, harsog a hír,
Ki jött nem éjfélkor, de nappal,
Dacosan viselt, vörös és szép,
De még az Úristen előtt sem
Levehető sisakkal.

Jelenéseit én hallgatom,
Szóbeszédjét sok henye főnek,
De már tudom, hogy kiről van szó:
Nagy jöttéről és ittlétéről
Az én szent keritőmnek.

Hogy szeressék, ezt tán tiltja is,
Mert ő nem számit úri szemre,
De nagy szeretettel átadja
Magát és Kisértet-mivoltát
Bármilyen küzdelemre.

Sokszor találkoztam vele már,
Vitáztam vele, verekedtem,
De ha elhagytam talán százszor,
Ezerszer tértem vissza hozzá
S mindig szerelmesebben.

Ez a nagy, nappali Kisértet,
Ki szemet lefog, agyat kábit,

Ráborul minden tisztes szívre
S érezteti: hatalmasabb, több,
Mint itt akárki másik.

Ki csak percnyi becsülettel él,
Éli ezt a silány világot
Beismeri búsan, miként én:
Kisértetet, kisérendőbbet,
Soha, sohase látott.

Mindent elvesztünk, én már tudom,
E tétova, szomorú földön,
De mezét ez új Kisértetnek,
Vörös mezét vígan és újból,
Újból magamra öltöm.

Ezt az egyetlen Kisértetet
Nem tudom könnyen elhessentni:
Magyar vagyok s keserű sorssal,
De édes daccal harsogom, hogy
Ez: van s nincs itt más semmi.

Semmi, mint ez új Kisértetünk,
Melytől rengve fél gyönge elme,
Félnek obsitosi a Multnak
S akit kisér fiatal útján
Az aggottak félelme.

Hajh, megutáltam az életet,
Lelkem csatákban összelőtten,

De lelkem és e bús magyar föld
Új Kisértetét várva-várja
S itt piroslik előttem.

Az én Istenem sújtsa le azt,
Ki e hitet kétli, gátolná
S akit az új Kisértet kisért,
Kapja meg a csodát, megváltást,
Istenem hozza hozzá.

ANYA ÉS LEÁNYA

Anyám, az arcod úgy tüzel most
S könnyeidet rejtegeted:
Vajjon mi van édes apámmal?
Megint beteg?

Vagy fejét szomorun lehajtva
Búsul egy hideg sztrájk-tanyán?
Mi lessz velünk és mindíg igy lessz,
Édes anyám?

„Nem, kis lyányom, nem lessz igy mindig,
De te ne búsulj, de dalolj,
Már készül a te boldogságod
Tán valahol."

„Kis lyányom, szörnyü ez az Élet,
Csupa örökség s csupa vád.
A te jövődért izzad, harcol
Édes apád."

TÖRTÉNELMI LECKE FIUKNAK

Hóditották ez országot
Derék, lelkes, úri szittyák,
Jóttevői szegény népnek:
Iskolában így tanitják.

De nem így volt ezer évig,
Munkás embert ág is húzta,
Egy-két ezer úr kötötte
Millió jobbágyát guzsba.

Magyarország dús ország volt,
Van termése, kincse, vadja,
De amit a bús nép szerzett,
Víg uraság zsebre rakja.

Csak a gazdag, csak a zsarnok
Élt föl minden földi jókat.
Megláncolták, butitották
A dolgozó milliókat.

Ma már a szivek bátrabbak,
Sápadtak a gyermek-orcák,
Ha összeszakad Ég és Föld,
Mégis más lesz Magyarország.

Ez az ország mindnyájunké,
Hol bilincset urak vernek:
Háborura készüljön föl
Minden sápadt munkás-gyermek.

Van e földnek áldott Napja,
Pirosító levegője,
És ha lefogja az úr-had,
Munkával elvesszük tőle.

Föl, gyermekek, tanulásra,
Háborura, egészségre.
Ti lesztek majd e rab ország
Megváltott és boldog népe.

CSABA ÚJ NÉPE

A Bakonyoknak Bakonyában
Fájdalmas fél-századon át
Rontás-álomban, szertevetve
Aludtak a jó katonák.

Lehelnek kürtje nem búgott föl,
Az Égen sem voltak jelek,
Király sem küldött véres kardot,
Aludt váróan a sereg.

Álmuk fölött új vitéz-élet
Igért és rajzolt fény-kaput
S üzent nekünk Csaba népéről
A villámló és nagy Tej-Ut.

Álomban se tudtunk egymásról
S még álmunk sem adott hitet,
Mersze nem volt csatározásra
S tábort-ütésre senkinek.

De ütött mégis a mi óránk,
Kuckójában kiki riadt,
S vállalt magyar bajnoki sorsot,
Egy őrülten szép hit miatt.

Nem jöttünk égi Hadak-Utján,
Sorsunk vad ösvény, Föld s a por,
De, ím, egy új Csaba-legenda
Lelkünkben lázasan dalol.

Egy riadó zúgott emitt föl,
Amott egy izzó gondolat
S kihúzta kardját hüvelyéből
Ezer ébredt eszme-lovag.

És egymásfelé már csörtettünk,
Mint rég eljegyzett cimborák,
Festő képét, poéta versét:
Fölkináltuk egymás borát.

Bekalandoztuk a világot
S mosolygott ránk a szabad Ég
S esküdöztünk, hogy szent masszával
Be lessz töltve a szakadék.

Hunnia sivár szakadéka,
Ez a mindennél szomorubb:
Itt lessz, esküdtünk, vén urfiknak
S alj-aggoknak termő toruk.

Megtaláltuk az őseinket:
Mennyi bús homloku magyar,
Kinek azért kellett pusztulni,
Mert újat, emberit akar.

Megnyiltak lángolón előttünk
A Bólyai- s Csere-sirok
S hozzánk szegődtek szép sorjában
Az árnyas, magyar mártirok.

S minden halott, ki élt magyarnak,
Javitónak is valaha,
A mi seregünk légi szárnyán
A magyar Isten lovaga.

És mi mind, Csabának új népe,
Egymásra-lelten esküszünk,
Hogy a Bakonyok Bakonyából
Minden rest álom messzetünt.

Itt már csak igazságtevés jön,
Mert a bűnösök már nagyok:
Adjon a Sors belénk oly bosszút,
Amilyent Csabának hagyott.

SZÉP MAGYAR SORS

Nem álldaltak bús bölcsőink körül
Sem bölcsek, sem rokkant királyok,
Mert nekünk senki sem örül.

Magyar életünk kezdtük tétován.
Nem láttunk hét kövér esztendőt,
De minden esztendőnk sovány.

Szorongóknak sohsem adtunk kezet,
Becsméreltük a jóltevőket
S örültünk, ha ki vétkezett.

Valami nagy-nagy Sors, Ok, Cél van itt,
Valami nagy-nagy, ős tanulság,
Amely kis népeket tanit.

Jöttünk, mert hitt a nyugati Vagyon,
De erőnk nincs a küzdelemre
S nyilaktól vérezünk agyon.

S mégis szivesen áldozunk velőt,
Mert tragikusabb és szebb sors nincs
Isten és emberek előtt.

Más fajta nép roboghat tova,
De ily szép, álmos, láncolt fajnál
Poétább faj nem élt soha.

A MAGYAR TANITÓKHOZ

Itt volna hát a szent, a várt Szélvész,
Tespedt tavat mely fenékig zavar?
Alázását ki oly bűnösen tűrte,
Lázad hát már az Élet alágyürtje,
A tanitó, a legrababb magyar?

Gyújtatott lelkek víg mécsesének,
Ott, hol Sötét ül várost és falút
S hol eped fényért cellák milliója,
Magyar sivatag magyar tanitója
Rabok között rabként senyvedt, aludt.

Bús ébredők! a naphoz az arccal,
Pusztul ez ország s az idő repül
S kik hivattatok vezérül a népnek,
Ne maradjatok gyáva csőcseléknek:
Úri gazságok jobbágy őreül.

Ha itt a Szélvész, szívet elébe,
Ha itt az óra, verjen hangosan;
Szélvész verte, szép, nagy szivekre vár itt
Egy sötét ország, melynek páriáit
Nem mentheti már, csak szélvész-roham.

S ha itt van már a szent, a várt Szélvész,
Köszöntjük ezt a zárka-nyitót.
Lelkünknek fényét ezer éve orzák,
Kapja meg végtén szegény Magyarország
A szabaditó magyar tanitót.

LEVÉL-FÉLE MÓRICZ ZSIGMONDHOZ

Rózsafa-vonóként nagy zöngésű húrhoz
Súrlódjék ez írás Móricz Zsigmond úrhoz.
Szóban hozta vón' el a beteg, ki küldte,
De sok Élet-lázban magát tönkre-hülte.
Mégis, mert hát ma még sokan hisznek velem,
Adják át Móricznak ezt az én levelem.
A könnyes, áldott hang, aki általadja,
Éppen úgy áldassék, mint az, aki kapja.

Szerelmetes barát, zömök Móricz Zsigmond,
Tudod jól, hogy polyva, az ember amit mond.
Ezért is jövök most hozzád kényes verssel:
Én-fajta versekben az ember nem kertel.
Jövök hozzád versben, betegségben, búban,
Jól kezdett s elromlott, dicső háborúban,
Jövök egy kis, kopott, szép, tavaszi Éggel,
Egy kis megszólással, egy kis irigységgel.

Boldog Móricz Zsigmond, ki nem korán kezdted,
Aszúra fog érni minden szép gerezded,
Rajtad már nem ülhet rohadt, magyar átok:
Ez okos elkésés: ez a magyarságod.
És mégis siettél: meglepődve vitted
Súlyát az ujságos, magyaros, szent hitnek,
Dölyffel, feleséggel, gyermekkel, várással,
Sok, most ébredező, ó kitalálással.
És ha hébe-hóba talán másként véled:
Erős vagy, mert erős lelkedben az Élet.

Temeszteni is tudsz és tudsz támasztani:
Sári Biró vallja és bősz Túri Dani,
De ezerszer szebben, mert újabbról vallja
Győző nagy lelkednek minden kis zsivajja.
És ami benned él s el fog jönni hozzánk,
Mi néha sápasztja magyar, piros orcád,
Ezer kimondatlan magyar bánat, titok,
Szépség várja vágyón: Móricz beszélni fog.
Hisz én is kimondtam néhány magyar-újat,
De mesekirályfik táltosai fújnak,
Ördög hordjon el már minden bolond verset:
Életet kívánunk, valószínüt, nyerset
S amit meg nem adhat rímek ezer hadja
Mi új Ludas Matyink többször visszaadja.

Öreg-ifjú Zsigám, sok mindent hallhattál,
Hallva, nézve, írva sok-sok-sokat adtál.
De amig rossz fogunk végleg el nem vásik:
Mégis csak a legszebb, a legjobb: a másik.
Gondolom, te voltál ez a „másik" nálunk,
Egy kicsit életünk, egy kicsit halálunk,
Egy kicsit undorunk, egy kicsit örömünk,
Szóval: az Életet, mely tőlünk messze tünt,
Édes Móricz Zsigánk, te hoztad volt vissza,
Kedves magyar részeg, kedves bornemissza.

Rád furcsa emberek urcsáan figyelnek:
Ma te vagy a tévő és jótékony gyermek,
Nyugat csapatjának keleti zászlója,
Mi nagy csatázásunk nagy igazolója.
Néha kényeskedő, de magyar hatalmú,
Nyugatba tört magyar s duzzadt bizodalmú,

Papnak indult lélek, de szabad, pacsirtás,
Szentírásos ember, kinek szent az írás.
Ma te vagy a magyar s rendkívüli követ,
Ma benned sarjadnak az ős magyar tövek.
Ha tán bolondítnál s igazi se volnál,
Mert szépen hazudtál, engem igazolnál.

Téli Budapestnek kevés, vidám fája
Móricz Zsigmond úrnak csodatettét várja
S ha várja, várhatott s ha várta, megkapja:
Móricz a váratlan Tavaszoknak apja.
De engem szeressen: így üzenek neki
S jó, hogyha az embert ilyen is szereti,
Aki nem hatalmas s több a hatalmasnál
S ha ki-kinek árt is, milliomszor használ.

Adassék e levél Móricz Zsigmond úrnak,
Kit most érdemelten, szépen koszoruznak.
Koszorut nem viszek, írás megy helyette,
De ott leszek mégis, míg élek, mellette.
Készül, mert készítik az én szemfedelem,
De Móricz Zsigmond is megmarad én velem.
Magyar sors-kockákon ez így döntődött,
Mind összekerülünk közös mártir-hősök
S ha a Lehetetlent nem tudtuk lebírni,
Volt egy szent szándékunk: gyönyörűket írni.

MAGYAR-BÁNÓ MAGYAR AGGYAL

Ha a magyar kuruc vóna
S többször ütne, mintsem szólna,
Bizonyhogy kerekednének
Felhős harag, felhős ének.

De a magyar adjonisten
Nem annak ad, kinek nincsen,
De annak, ki okos dőre
S mit se állit fejtetőre.

Nézem szégyennel, bánattal,
Magyar-bánó magyar aggyal
És ha százszor tulnyergeltem,
Eresztem százszor a nyergem.

Így van ez jól s mint lehetne
Valakinek százszorszebbje:
Egy ocsudott, mivelt szittya,
Ki redves fajtáját szidja?

Ha a magyar kuruc vóna,
S többször ütne, mintsem szólna,
Bizonyhogy kerekednének
Felhős harag, felhős ének.

LOVATLAN SZENT GYÖRGY

Akit gurit, akit görget,
Mint egy lovatlan Szent Györgyet
Erről s néha túl a Lajtán,
Nem én vagyok, de: a fajtám.

Talán Isten, talán Ördög,
Olykor-olykor föl-fölhörgök
S mindig búsan megbékélek:
Így szabta a magyar élet.

Gyönyörű, ős hittel, sokkal,
Szenvedéssel, botlásokkal
Fajtám indít, mindig ő kel
Szépséggel, kínnal, erővel.

Amit tudok, érte tudtam,
Ha elbukok, nem én buktam:
Bennem egy ősi gőg lázadt
S csak az enyém a gyalázat.

Szent, bús utam meg nem látták
A pimaszok és a gyávák,
Immel-ámmal tettek-vettek
S ha megingtam, elengedtek.

Ma már: minden gonosz álom
S már csak magamat sajnálom
És hogy én ellenem védték
Fajtám választott kevélyét.

Mi várhat egy ilyen hadra:
Ebekre és harmincadra,
Nagy gyalázatra kerülnek,
Ordítnak és keserülnek.

Én meg, a dolgom elvégzett,
Megrugdalt és levitézlett,
Megdöglök gyászos kacajjal
Magyar fajjal, bajjal, jajjal.

SZOMORU ÓDÁK VALAKIHEZ

ÉN, SZEGÉNY MAGAM

Szeretlek halálos szerelemmel,
Te hű, te jó, te boldogtalan,
Te elhagyott, te szép, béna ember,
Te: Én, szegény Magam.

Senkid sincs e bús, pucér világon.
Sorvasztó, álmatlan éjjelek
Holdfényénél fölujjongva látom:
Csak én szerettelek.

Te: Én, aki királynőket vártál
S bölcs királyok hódolásait,
Nézd, szivekben hogyan be nem váltál:
Csak én vagyok ma itt.

Szeretlek, mert a keserűségnek
Ártatlan és áldott fia vagy,
Mert minden egynek, búsnak és szépnek
Tömjénezni szabad.

Téged elhagyott már minden, minden,
Durván, meg-nem-értőn és gazul.
Nincs szépség, melynek hivője nincsen:
Most én vagyok az úr.

Az egész világ helyett imádlak,
Te hű, te jó, te boldogtalan,
Te szép, kit a buták meg nem láttak:
Te: Én, szegény Magam.

AZ ÖRÖK GYERMEKSÉG

Édes átok:
Utolsó napig és hajszálig
Gyermek-szemmel
Nézni a világot.

Újra-újra
Megborzaszt az emberi roszság,
Szepegéssel
Borzalomba fúlva.

Kérded, kérded:
Mért nem vagyunk mind tiszták és jók?
S jön a válasz
S a választ nem érted.

Jön a válasz
S úgy hallgatod, mint riadt gyermek
S reszketsz, mint fa,
Félig-zöld és száraz.

S szólsz: bús kincsem,
Te, szakadatlan, vén gyermekség,
Úgy imádlak:
Egyebem úgy sincsen.

Undok, füstös tűz-cafatokban
Hullott reád a nyomoruság
S az iszonyat, ez a vad husáng
Veri búsan lelked tetőjét
S félek, hogy eloltja a fájást,
Óh, fájás, fájj tovább és jobban.

Neked a tűzvész már az élet.
A félrevert harangos napok,
Kinok, tébolyok és haragok,
Végső szándék, hamvadás-hajnal
S jaj neked, ha elfogy a fájás,
Lobogj, égj, fájj, mert máskép véged.

MESE SZÉP CSINY-ORSZÁGBÓL

Szép Csiny-országban sok volt a róka,
Sok volt a jegyző és sok a pap,
Sok volt a csalás és szerelem
S bolond, aki a fűbe harap
S szép Csiny-országban csak a kék róka,
Agglegény csak a kék róka maradt.

Titkos Messzéből jött Csiny-országba
Mostohák közzé, ő, idegen,
Kék volt és kék volt a szeme is
S elnézett a fürge hímeken.
Szép láthatatlant nézett és látott
S forrott vére az őszi hidegen.

Egyszer egy őszi nagy csinytevéskor
Barna, kormos lett két friss kék szeme,
Látta fajtája asszonyait
S tudta, hogy fogytán a melege,
Hörgött a Messze vén, kék rókája.
Jaj, jaj, jaj, a Közel be kellene.

FAJTÁDDAL EGYÜTT ÁTKOZLAK

Hahogy haragszol, nem az anyádért,
Nem hét gulyára szóló tanyádért,
Hanem haragszol romlott hazádért,
Grófok és papok uraságáért.

Nem gyermekidért fájtak a dolgok,
Nem tenmagadért nem voltál boldog,
Hanem megnyiltak gyászos mennyboltok,
Hanem haragra sok másért volt ok.

Jaj, hogy nem lehetsz te most az élen,
Bátran, durcásan, hősen, kevélyen,
Minden magyarnak bús szívén, mélyen,
S rólad az ellen aggva beszéljen.

Be kár teérted s be kár miattunk.
Amit gyüjtöttünk, őriztünk, adtunk,
Amit nagy-gyáván másokra hagytunk,
Most az lett a mi vádoló fattyunk.

Ha te még hinnél, ha te még szólnál,
Piros neveknél pirosabb volnál,
Pirosabb lennél a piros bornál
S véresebb lennél véres bibornál.

Hogyha lehetne, be ütnél széjjel,
Be hajnalodnék a magyar éjjel,
Rímmel és karddal, szóval, fekéllyel
Égetnél, dúlnál mindent víg kéjjel.

Te volnál akkor életnek sója,
Úri bűnöknek nagy bosszulója,
Magyar deákok nagy pártolója,
Mindeneknek hős ostorozója.

Jaj, hogy haragszol s hiába minden,
Vér fogyatkozik szítt ereidben,
Magyar dühödre elég düh nincsen:
Fajtáddal együtt verjen az Isten.

TEVELED AZ ISTEN

Az Istenhez gyönge szódat emeled:
Teveled lessz akkor az Isten.

Elvesztetted szegény, kóbor magadat:
Ha szabad: segítsen az Isten.

Perc-barátok kedve már elköltözött:
Bük között itt lessz tán az Isten.

E szép élet nem sok örömet hozott:
Gondozott azomban az Isten.

Az Istenhez gyönge szódat emeled:
Teveled lessz akkor az Isten.

SZÉP VOLTÁL VOLNA

Szép voltál volna, lyányoknak való
S Istentől is víg ölekre eresztett
S be furcsa vagy
Ma, amikor vén fagy-szemed mereszted
Csókok után, be furcsa vagy.

Tépted, tiportad rózsás napjaid
S rózsás napjaid tépték és tiporták,
Életeden
Átbitangoltak ném̈ber-csordák,
Ifjú, forró életeden.

Nem tudták s te nem tudtad, hogy ki vagy
S hogy szépséged vár szemeden kitörvén
S hogy szép lehess:
Ezt kívánja bús daccal ősi törvény
S minden dacol, hogy szép lehess.

Elmulasztottak finom, lágy kezek
S te is magadat, óh elmulasztottad
S a szépülést
Hagytad a boldog, csúnya ravaszoknak,
A jussodat, a szépülést.

Amennyi csók volt akkor érdemes,
Valamennyi mind te szépséged várta,

Ölt szinedért
Hullott le akkor száz csillogó párta,
Holt szépségért, ölt szinedért.

Szép voltál volna: hervadt, csúf fejed
Konyitsd le most már ki nem sírott könnyel
S a lyányokat,
Adós maradván nekik száz örömmel,
Áldd és átkozd a lyányokat.

VÉN, BOLOND ÚR

Egyszer-kétszer
Meghaltál már vén, bolond úr,
S ellenséggel
Vívtál néhány hős csatát.

Egyszer s másszor
Azt hitted, hogy a tetőn vagy,
Nagy dúláskor
Azt hitted, hogy győzelem.

Most már ökrök
Jöttek lovaid helyébe
S én öröklök
Egy szép halál-fogatot.

RÁZD MEG SZIVEDET

Jaj, most hallgatsz el, te, világgal megtelt
Mennynek megduzzadt terhes ember-mása,
Sötéten szállongsz, vészharangod alszik
S önmagadnak vagy bús döbbenete.

Olyan gazdag vagy, hogy nyelved megnémult,
Jaj, félsz szakadni szegény, érett felhő.
Kongass elébed, vállald már a sorsod,
Rázd meg a szíved, te: fájdalmas Én.

Ha most húznád meg harangját szivednek,
Halál-angyalok szárnya búgna kórust
Az Élet részeg, égverő dalához
S megtátongna az ördögmély-titok.

Tarajos felhők alatt fojtott szívvel,
Gubbadt sziveddel, e véres haranggal,
Tántorodottan önterhességedtől,
Özönt késleltetsz, vén harangozó.

Sötét a felhő: Istennek felhője,
Bús a harangod: Istennek harangja,
Ontsd a felhődet, kongasd a harangod,
Éld el a sorsod, éld el a szived.

Égzengéssel vak éjszaka boruljon
Fényes délórán s zuhogjon özönviz
S megkönnyült végzet szörnyü zsivajában
Sikoltson végsőt a bomlott harang.

ÓH, ÉLETEK ÉLETE

Óh, életem
Be nagyon és igaztalanul szeretlek,
Én életem, óh, életem,
Te vagy a legszebb,
Életek élete.

Meghalhatok,
Ma inkább, mint holnap,
De akik utánam loholnak,
A napok,
Fényeskedjenek fényeikben.

Fényeskedjenek a napok,
Az emlékek és csodák
Tovább és tovább:
Beszéljenek az ostobák
Sokáig rólam.

Óh, életem,
Be nagyon és ragaszkodva szeretlek,
Én életem, óh, életem.
Sokat láttam, sirtam,
De a legszebb
Te vagy: életek élete,
A legidegenebb és a legszebb.

Tartalom

A szűz Pilátus

OLDAL

Köszönet az életért 7
Dalok a labdatérről 8
Felelet az Életnek 10
A szűz Pilátus 12
A megabroncsozott lélek 14
A vár-úr szeméremöve 15
A megőszült tenger 17
Télbe-hulló ember vágya 19
A távoli szekerek 20
Nyárdélutáni hold Rómában 22
A Sátán kevélye 24
Az elzárt király-lyány 26
A békés eltávozás 27
Az Óperenciás tengeren 29

Asszony és temető

Szivedet Isten segitse 33
A fiam bölcsőjénél 34
Az Ősz szerelmei 35
Eldönti a Sors 38
Asszony és temető 39
A vén csavargó 40
A város leánya 42
A legszebb este 44

OLDAL
Áldásadás a vonaton 46
Tünnek a lyányok 48

Istenhez hanyatló árnyék

Dühödt, halálos harcban 51
Bosszus, halk virágének 53
A Patyolat üzenete 56
Kis karácsonyi ének 58
A menekülő Élet 59
A nagyranőtt Krisztusok 63
A rémület imája 66
Az Eddig ámene 68
Köszönöm, köszönöm, köszönöm 69
Istenhez hanyatló árnyék 70
A tavasznak alkonyata 72

Harc és Halál

Ezüst patkós paripáinkon 77
Az örökké elváltak 78
Az Istennek viselőse 80
Válogatás a temetőben 81
Harc és Halál 83
Egy utolsó égiháboru 84
Elszállnak a lepkék 85
Fogoly a vártoronyban 86
Drága halott nézésekkel 87
Az eljátszott öregség 88
Üzenet Költőcske Mihálynak 89
Türelmetlen, jó barátaimhoz 90
Seregesen senkik jönnek 91
A lelkem Kánaán-magvai 93
Zendülés váram alján 94

Szép magyar Sors

OLDAL

A tavalyi cselédekhez 97
Új magyar bukolika 99
A Tűz márciusa 101
Vitéz Mihály ébresztése 103
Kidalolatlan magyar nyarak 106
Az új kisértet 108
Anya és leánya 111
Történelmi lecke fiuknak 112
Csaba új népe 114
Szép magyar sors 117
A magyar tanitókhoz 118
Levél-féle Móricz Zsigmondhoz 119
Magyar-bánó magyar aggyal 122
Lovatlan szent György 123

Szomoru ódák valakihez

Én, szegény Magam 127
Az örök gyermekség 128
Félrevert harangos napok 129
Mese szép Csiny-országból 130
Fajtáddal együtt átkozlak 131
Teveled az Isten 133
Szép voltál volna 134
Vén, bolond úr 136
Rázd meg szivedet 137
Óh, életek élete 138

SZERZŐTŐL

EDDIG MEGJELENT:

A minden titkok verseiből. (Versek)	3.— kor.
Gyűjtemény Ady Endre verseiből. (Versek). Kötve	1.20 „
Így is történhetik. (Novellák)..	3.— „
Illés szekerén. (Versek)	4.— „
Szeretném, ha szeretnének. II. kiadás (Versek)	3.— „
Uj versek	4.— „
Vallomások és tanulmányok. Kötve	1.— „
Vér és arany. III. kiadás (Versek) ..	3.— „

NYUGAT

SZÉPIRODALMI ÉS
KRITIKAI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő IGNOTUS

Szerkesztők
FENYŐ MIKSA és OSVÁT ERNŐ

Minden száma vaskos kötet.

Közöl regényt, novellákat, tanulmányokat, verseket, szinházi, művészi és könyvkritikákat a legjobb irók tollából.

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án.

Előfizetési ára egy évre 24 K, félévre 12 K. Egyes szám 1·20 K.

Kérjen mutatványszámot

a kiadóhivataltól Budapest, V, Mérleg-utca 9

Ady, Endre
A menekulo elet

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PH
3202
A35M44

Ady, Endre
A menekülö élet